

SAK 10 – INNKOMNE FORSLAG

Inneholder:

- Rapport fra organisasjonsutvalget

Rapport fra organisasjonsutvalget

1. Innledning

1.1 Bakgrunn

For å styrke Naturvernforbundets slagkraft må hele organisasjonen prioritere organisasjons-bygging i større grad enn vi gjør i dag. Hovedformålet med utvalget har vært å styrke organisasjonens regionale ledd, altså på fylkesnivå. Siden vi har fått en regionreform med virkning fra 1.1.20, må utvalget og organisasjonen også ta stilling til hvordan vi skal forholde oss til denne.

1.2. Utvalgets mandat

Organisasjonsutvalgets mandat ble vedtatt i landsstyret i november 2018, på bakgrunn av vedtak i arbeidsprogrammet for perioden 2018-2020:

Naturvernforbundet skal:

Gjennomføre en evaluering av organisasjonens regionale arbeid og struktur, og gjennomføre tiltak for å styrke dette.

Mandatet som ble vedtatt i landsstyret var:

Organisasjonsutvalget skal:

- Vurdere hvilke oppgaver det regionale leddet bør ha, med tanke på å få til et slagkraftig lokalt og regionalt naturvernarbeid
- Vurdere styrker og svakheter ved dagens regionale organisering og aktivitet
- Vurdere samarbeid på tvers mellom fylkesorganisasjonene
- Vurdere hva slags innvirkning regionreformen kan få for det regionale arbeidet
- Se på hvordan andre, sammenlignbare organisasjoner organiserer sine regionale ledd og hvilke aktiviteter/støtte de har opp mot fylkes/regionlag og lokallag
- Foreslå mulige organisasjonsendringer som berører det regionale leddet
- Foreslå eventuelle andre tiltak som kan styrke organisasjonens slagkraft, som naturlig følger av utvalgets arbeid.

1.3. Utvalgets sammensetning

Organisasjonsutvalget har bestått av Øyvind Johnsen (nestleder, leder for utvalget), Ellen Andersson (landsstyret, Trøndelag), Magnus Storvoll Strømseth (fylkeslag, Troms), Ingvild Melvær Hanssen (lokallag, Oslo Sør), Aurora Kobernus (lokallag, Naturvernstudentene på UiO) og Bendik Hugstmyr Woie (Natur og Ungdom). Randi Alsos har vært utvalgets sekretær.

2. Innhenting av informasjon fra egen organisasjon

Det har vært viktig å få fram synspunkter fra hele organisasjonen helt fra starten av arbeidet. Vi har derfor gjennomført en spørreundersøkelse blant lokallagene og samtaler med flest mulig fylkesstyrer.

2.1. Lokallagsundersøkelsen

2.1.1. Gjennomføring

I slutten av februar ble det sendt ut en spørreundersøkelse til alle Naturvernforbundets lokallag (96 mottakere), samt til alle lokallagsledere på epost. Frist for å komme med svar ble satt til 12. mars. Etter at fristen var gått ut var det kommet inn 36 svar. Spørreundersøkelsen var i utgangspunktet anonym, dvs. at vi ikke har bedt respondentene skrive hvilket lag de kommer fra. I noen tilfeller kommer det likevel fram i form av svaret som er gitt.

2.1.2. Resultater

Under følger spørsmålene fra spørreundersøkelsen, samt et sammendrag av svarene som er kommet inn.

1. Finnes det felles møteplasser for lokallagene i deres fylke (utenom årsmøtet)?

De aller fleste svarer at det ikke finnes noen felles møteplasser i sitt fylke. Noen forteller om arbeidsmøter om saker som en felles møteplass, mens lokallag fra Hordaland nevner Naturlig onsdag og flere lokallag fra NOA trekker fram stort styremøte 2 ganger i året, hvor alle lokallag er invitert.

2. Ønsker dere slike møteplasser?

(Hvis ja: Hva slags? Ta gjerne også med møteplasser som allerede finnes)

Det er litt varierende svar på dette spørsmålet. En del ønsker faglige møteplasser og muligheter for å diskutere saker med lokallagene i nærheten, én mener at det kanskje er viktigst å bygge nettverk/møteplasser med spesiell kompetanse og faglig engasjement (jobbe sammen på tvers i tematiske faggrupper). Noen ønsker seg samlinger som arrangeres mer regionalt, og tenker at ting som arrangeres i Oslo stort sett trekker deltakere fra Oslo og de nærmeste lokallagene. Noen skriver at de har mange lokale saker å jobbe med, så de vil ikke ha tid til å prioritere en ekstra møteplass om noe slikt skulle finnes, mens noen skriver at det er lange reiseavstander i fylket, så det vil være vanskelig å delta på eventuelle felles møteplasser. Noen foreslår at det i så fall burde finnes en form for digital møteplass.

3. Hvor mange fra lokallaget pleier å delta på årsmøtet i fylket?

(Oppgi ca antall, og om det vanligvis bare er de med stemmerett som deltar)

De aller fleste oppgir at de stiller med mellom 1 og 4 personer, der alle har stemmerett. Tre lag svarer ca 15 og 20 stk. Tre oppgir at de ikke pleier å delta på årsmøtet i fylkeslaget. Én svarer «Ingen;

delvis fordi årsmøtene i fylkeslaget avvikles alt for tett inntil årsmøtene i lokallaget, i år faktisk før årsmøtet i lokallaget, altså i mars. Det fører til demokratisk underskudd og svekker engasjementet.»

3. Sitter noen fra lokallagsstyret også i fylkesstyret?

Av de som har svart «Annet» er svarene:

- Det har nesten alltid vore det, men det blir kanskje ingen i 2019
- Ikkje fra lokallaget
- Leder + en på fritt grunnlag

4. Er det praksis i deres fylke at alle lokallag bør/skal være representert i fylkesstyret?

«Annet» her er i hovedsak «vet ikke» eller en annen form for nei.

5. Hvilke oppgaver er viktigst for et fylkesstyre?

(Oppgi noen få prioriterte saker)

Svarene som går igjen hos de aller fleste er at man ønsker en blanding av politisk og organisatorisk arbeid. Fylkeslaget skal være et bindeledd mellom lokallagene og mellom lokallag og sentralt. I tillegg skal fylkeslaget jobbe politisk, enten det er som en faglig støtte for lokallagene eller for å følge opp saker i fylket der det ikke er lokallag. Mange nevner konkrete politiske saker som er viktige i sitt fylkeslag per dags dato.

6. Hva pleier dere å kontakte fylkesstyret om?

(Oppgi hva slags saker, ev. om dere ikke pleier å ha kontakt med fylkesstyret)

Omtrent halvparten svarer at de ikke har så mye kontakt med fylkesstyret. En del svarer at de har kontakt med fylkesstyret fordi de har representanter fra lokallaget i fylkesstyret. Av de som har kontakt med fylkesstyret er det stort sett politiske saker man har kontakt om. Noen får hjelp til praktiske ting omkring arrangementer. Én svarer «har gitt opp - umulig å få svar fra fylkeslaget, så vi har ikke kontakt mer.»

7. Hva ønsker dere støtte fra fylkeslaget til?

(Oppgi hva slags støtte, ev. om dere ikke ønsker støtte fra fylkesstyret)

En stor andel ønsker fortsatt støtte til politiske saker, og at fylkesstyret skal kunne hjelpe til med faglig kompetanse. En del ønsker også organisatorisk hjelp og praktisk hjelp i forbindelse med arrangementer. Noen ønsker økonomisk støtte og hjelp til å føre regnskap. Noen nevner også at de ønsker hjelp og støtte til å bruke Facebook og nettsider mer aktivt, og ønsker fylkesstyret skal legge til rette for dette.

8. Hvis dere ikke ønsker støtte fra fylkesstyret, hvorfor ikke?

De aller fleste ønsker støtte og kontakt med fylkesstyret på ett eller annet nivå, så de aller fleste har ikke svart på dette. Én skriver «Når det ikke trengs, er det greit at lokallagene er selvstendige og ikke

trenger å involvere fylkestyret i beslutningsprosessene» mens en annen skriver «Føler vi sitter på mere kompetanse selv og ikke minst menneskelige ressurser som brenner for sakene lokalt.»

9. Hvis fylkesleddet i Naturvernforbundet skulle følge de nye fylkesgrensene (fylkessammenslåing), hva slags konsekvenser kan det få for lokallaget?

De fleste ser ikke på dette som en aktuell problemstilling, eller har ikke tenkt gjennom det. De fleste som kommenterer påpeker at det vil føre til større avstander og lenger reisevei for å dekke hele fylket, samt at fylkestyret da får mindre mulighet til å følge opp alle lag/saker.

2.2 Intervjurunden med fylkestyrene, NU og Studentlagene

2.2.1 Gjennomføring

Hensikten med intervjurunden har vært å få god innsikt i hva fylkesorganisasjonen tenker om sine egne oppgaver og sin rolle. Vi har særlig vært opptatt av forholdet til lokallagene, og selvsagt hvordan fylkesorganisasjonen forholder seg til regionreformen.

Utvalget har utarbeidet en intervjuguide, som også er sendt ut skriftlig i forkant. Noen av fylkestyrene har svart skriftlig på spørsmålene, mens de fleste har blitt intervjuet. NU har gitt skriftlige svar, og studentlagsstyret muntlige. Noen av fylkestyrene har vi ikke fått snakket med, enten fordi de ikke har svart på henvendelse på e-post, eller fordi vi ikke har klart å finne tid for et intervju. I denne omgangen er ikke dette avgjørende. Alle vil uansett få god anledning til å komme med sine synspunkter, og utvalget har samlet nok informasjon til å danne oss et bilde.

2.2.2 Resultater

Svar fra fylkestyrene

Svarene fra fylkestyrene viser ganske stor grad av enighet. Fylkestyrene jobber mest med forskjellige naturvernsaker. Vi finner igjen sakene som er prioritert i arbeidsprogrammet, men også mange lokalt prioriterte saker.

På spørsmålet om hvilke oppgaver som er viktigst for et fylkestyre, svarer de fleste å støtte lokallagene. Alle mener også at fylkestyrene har en rolle i å opprette nye lokallag. Mange fylker arbeider mye med å støtte og opprette lokallag, spesielt ved hjelp av fylkessekretærene.

Det er likevel vårt inntrykk at mange fylker forholder seg nokså passivt til lokallagene. Flere sier at de sjelden blir kontaktet av lokallag, og at de heller ikke kontakter dem så ofte. De oppfatter at mange lokallag ikke er så interessert i kontakt med fylkestyret.

Å starte nye lag oppleves som en prinsipielt viktig oppgave, men som er vanskelig å få til, og derfor vanligvis ikke står fremst på dagsorden. Få synes å ha gjort seg mange tanker om hvordan man kan starte nye lokallag.

Det er ikke vanlig med fast representasjon fra lokallagene i fylkestyret, iallfall ikke som noe som er vedtektsfestet lokalt. Den vanligste ordningen synes å være at man ønsker at alle eller de fleste

lokallagene skal være representert i fylkesstyret, slik at forslaget til styrekandidater gjenspeiler dette. I hvilken grad man oppnår dette, avhenger av geografi, antall lokallag og tilgangen på interesserte kandidater lokalt.

Kontakten med lokallagene går ofte i stor grad gjennom de lokale styremedlemmene, mens det er mindre kontakt med lag som ikke har en «representant» i styret.

Det er få møteplasser for lokallagene i fylket. Oslo og Akershus har en fast møteplass for styrelederne. Noen steder fungerer årsmøtet som en fast møteplass, med et faglig program i tillegg til selve møtet. Styrene opplever ikke at det er etterspørsel etter møteplasser.

I Stavanger og Bergen fungerer fylkeslaget også som lokallag for byen. I disse større byene synes fylkeslagene å være noe mindre opptatt av sin rolle overfor lokallagene. Vi stiller oss spørsmålet om dette kan ha sammenheng med deres dobbeltrolle.

Også i Oslo (NOA) synes fylkeslaget å være mindre enn gjennomsnittlig opptatt av rollen overfor lokallag, selv om det i Oslo og Akershus er mange av disse.

Kontakten med Natur og Ungdom (NU) på styrenivå er begrenset. Alle vil gjerne ha mer kontakt, men forskjellene i arbeidsform gjør at de lokale NU-erne ikke finner det så interessant å sitte i et fylkesstyre (eller lokallagsstyre for den del). Det er noe samarbeid med Natur og Ungdom knyttet til konkrete saker og utadrettet arbeid. Fylkesstyrene opplever at det er lite kontakt med studentlagene. Disse oppfattes gjerne som Natur og Ungdom-lag.

Svar fra Natur og Ungdom

Natur og Ungdom sier i sitt svar at NU-erne må kjenne seg velkomne i fylkesstyret, og at dette ikke alltid er tilfelle. De sier videre at det viktigste ikke er styreplassen. Inviter heller NU med på turer og samarbeid om saker, men ikke bli sur om NU-lagene velger å prioritere annerledes. «Vi trenger ikke flere foreldre som maser».

I Troms og Hordaland deler NU og Naturvernforbundet kontor. Dette er et godt utgangspunkt for samarbeid.

Svar fra studentlag

Studentlagene er en felles satsing mellom Natur og Ungdom og Naturvernforbundet. De ønsker å være involvert i begge organisasjoner, men opplever ofte å falle litt mellom to stoler, der man ikke helt passer inn i verken Natur og Ungdom eller i Naturvernforbundet. Flere av studentlagene sier at de har lite kjennskap til fylkeslagenes arbeid, og vice versa. Studentstyret, som består av én representant fra hvert studentlag, har hatt en felles samtale for å oppsummere studentenes innspill til utvalget. Alle var enige om at det er rom til forbedring når det gjelder kontakt og samarbeid generelt, men enkelte studentlag er usikre på om de har kapasitet eller viljen til å samarbeide om de sakene fylkesstyrene allerede har planlagt. Det er likevel et ønske om å bli spurt om å bli med, dette gjør også at de føler seg inkludert. Noen påpeker at de blir invitert med på aktiviteter, men at de gjerne skulle blitt invitert med tidligere i planleggingsprosessen av arrangementene.

Det er et problem at fylkesstyrene ikke alltid vet at studentlaget fins, eller hvem riktig kontaktperson er, og derfor ikke husker på at de skal inkluderes i arbeidet. På samme måte ønsker studentene en egen kontaktperson for studentlag i fylkesstyrene. Det er ønskelig at fylkesstyrene også i større grad hjelper til med opprettelse av nye studentlag på sine studiesteder, så vel som å bistå ved behov i eksisterende studentlag, gjerne i samarbeid med de andre studentlagene.

Studentene er stort sett fornøyd med at fylkesstyrene har høy faglig kjennskap til ulike saker, men noen ønsket større variasjon i saker fylkesstyrene jobber med eller saker som også interesserte studentlagene. En mulighet er at fylkesstyrene skal løfte fram studentlagssaker der det passer seg.

Per i dag mottar ikke studentlagene kontingentrefusjon i Naturvernforbundet, og de ønsker at det ses videre på dette, alternativt vurdere andre måter å fordele midler til drift av studentlag.

For å bedre samarbeidet mellom fylkeslag, lokallag, studentlag og Natur og Ungdom foreslår studentlagene flere møteplasser for samarbeid og kontakt. Dette kan gjerne være uformelle møteplasser hvor man kan bli kjent med hverandre og hvilke miljøraker de ulike lagene jobber med. Fast representasjon i en mer formell setting ble også nevnt, slik som oppmøte i fylkesstyret hvert kvartal og at studentlagene får en egen representant i landsstyret.

3 Oppsummering av høringsrunden

Organisasjonsutvalgets foreløpige rapport var på høring i organisasjonen med frist 1. oktober. Det kom inn 8 høringsvar fra fylkeslag og 6 fra lokallag.

I høringsbrevet ba vi lagene se spesielt på følgende problemstillinger:

- *Hvordan skal vi stille oss til regionreformen?*
- *Hvordan kan vi styrke samarbeidet mellom fylkeslagene?*
- *Hvordan kan vi samarbeide bedre med Natur og Ungdom og studentlagene?*

3.1 Hvordan skal vi stille oss til regionreformen?

Alle fylkeslagene er skeptiske til sammenslåing som følge av regionreformen. Blant lokallagene er det mer delte oppfatninger. Argumenter mot sammenslåing er at større avstander og flere saksfelt vil gjøre det vanskeligere å håndtere styrearbeidet. Det vil også være flere ulike interessefelt innen et stort område som for eksempel Viken, der det vil være vanskelig å engasjere seg i saker i andre enden av fylket. Flere tror også det vil være vanskeligere å rekruttere nye styremedlemmer dersom man skal følge de nye fylkesgrensene.

Fylkeslagene som er berørt av regionreformen erkjenner at de må samarbeide opp mot fylkeskommunen om saker som går over de nåværende fylkesgrensene, samt om eventuelle søknader. Flere av fylkeslagene påpeker også at det vil være lurt å vente til etter stortingsvalget i 2021, da det før den tid kan være knyttet usikkerhet rundt de nye regionene.

Det er ønskelig for fylkeslagene involvert i de nye storfylkene av man går for forslag c av type vedtak på landsmøtet i 2020:

c. *Landsmøtet i 2020 vedtar å utsette selve tilpasningsvedtaket til landsmøtet i 2022.*

3.2 Hvordan kan vi styrke samarbeidet mellom fylkeslagene?

Organisering i ulike arbeidsgrupper/temagrupper er tatt opp i flere av høringssvarene. Alle som nevner det er positive til at det finnes temagrupper, enten innenfor et lokallag/fylkeslag eller på tvers av fylkes- og kommunegrenser. Det er likevel noe uenighet i om dette skal være egne selvstendige enheter med demokratiske rettigheter i organisasjonen eller ei. De fleste som har nevnt temagrupper ønsker det som en arbeidsform uten demokratiske rettigheter, altså at representasjon og stemmerett skjer gjennom lokallagenes årsmøter. Noen ønsker likevel at temagrupper skal ha lik status som lokallag, og dermed også ha demokratiske rettigheter i fylkeslaget.

Alle fylkeslag som har sendt inn høringsinnspill, og noen av lokallagene, ønsker seg en egen organisatorisk ansatt i fylket. Det kan gjerne være en regionssekretær i samarbeid med flere fylker, men at man streber etter å ha organisatorisk ansatte i alle fylker som finansieres fra sentralt. NOA ønsker seg på sikt at det finansieres en 50 % faglig stilling i alle fylker i tillegg.

Lokallagene som har svart savner samarbeid og kontakt med fylkeslaget sitt, og Nordhordland foreslår at det vedtektsfestes at lokallagene skal være representert i fylkestyret, for å sikre den lokale forankringen.

3.3 Hvordan kan vi samarbeide med Natur og Ungdom og studentlagene?

Det er ikke mange som har nevnt denne delen i sitt hørings svar, men de som har nevnt det skriver at samarbeidet med Natur og Ungdom og studentlagene ikke er tilfredsstillende. Et problem som trekkes fram er at det er stor utskiftning i styrene i Natur og Ungdom, og at det derfor er vanskelig å komme i kontakt med riktige personer. Det kommer også opp at man har ulike arbeidsformer og saker man fokuserer på. Det er likevel et ønske å få til et bedre samarbeid med Natur og Ungdom, og et forslag er å sørge for at det finnes møteplasser for Naturvernforbundet og Natur og Ungdom i fylket, og at man sørger for å invitere hverandre til aktiviteter og arrangementer. Et annet forslag er å bruke de ansatte regionssekretærene i NU som et kontaktpunkt.

4 Det regionale leddets oppgaver i Naturvernforbundet

4.1 Fylkestyrets rolle og oppgaver

Innledningsvis i den foreløpige rapporten pekte vi på at:

- Fylkesleddet kan og bør ha en viktig rolle for å løfte og koordinere arbeidet med større miljø- og naturvernsaker i fylkene/regionene.
- Fylkesleddet kan og bør ha en rolle for å skape økt aktivitet lokalt.

For å få til dette, er det etter vår oppfatning viktig å ha ikke bare gode fylkestyrer, men også gode og sterke lokallag. Vi vil nedenfor spesielt trekke fram forslag for å styrke det

administrative/organisatoriske arbeidet på fylkesnivå, og å styrke det faglige arbeidet gjennom arbeidsgrupper/temagrupper.

Først litt generelt om fylkeslagenes rolle. I vedtektenes § 8-4. Normgrunnlag og virksomhet heter det:

«1. Fylkeslagene er bundet av Naturvernforbundets vedtekter, og kan vedta supplerende vedtekter. Vedtekter og senere endringer i disse må godkjennes av landsstyret.

2. Foruten å arbeide med natur- og miljøvern saker i fylket skal fylkeslaget søke å koordinere arbeidet i lokallagene og være bindeledd mellom lokallagene og Naturvernforbundets sentrale ledd mellom landsmøtene.

3. Fylkeslaget bør også arbeide for å bygge opp lokallag der slike ennå ikke er etablert.»

Utvalgets oppfatning er at fylkeslagene driver sin virksomhet i tråd med disse punktene, selv om de riktignok i liten grad driver med å koordinere arbeidet i lokallagene. Det er neppe heller hensiktsmessig at fylkesstyrene forsøker å styre lokallagenes virksomhet. Lokallagene ønsker å prioritere sine oppgaver selv, men er positive til at fylkeslagene er felles kontaktpunkt og støtte for lokallag som driver med samme type arbeid. Fylkesstyrene er også positive (i den grad de har mulighet) til å bistå lokallagene ved behov, og de oppfatter dette som en viktig del av fylkeslagets oppgaver.

I den grad det er ønskelig at hele organisasjonen arbeider samordnet, med større saker, kan fylkeslagene bidra til dette gjennom arbeidsplaner vedtatt på fylkesårsmøtet. Noen fylkeslag har arbeidsplaner som også omfatter saker som hovedsakelig drives av lokallagene, men da handler det mer om å støtte opp om arbeidet enn å koordinere virksomheten i fylket.

Arbeidet med å bygge opp lokallag blir etter utvalgets oppfatning ikke tilstrekkelig prioritert. Det er antagelig flere årsaker til dette. Mange er nok usikre på hvordan de skal drive arbeid med å få i gang lokallag, og det kan ofte være tidkrevende. Men noen synes ikke å ha god nok forståelse for at dette er en viktig del av et fylkesstyres ansvarsområde. Mens et lokallagsstyre bør ha stor frihet til å prioritere arbeid ut fra egne interesseområder (så lenge det driver i samsvar med vedtektenes og Naturvernforbundets formål), bør et fylkesstyre tenke mer helhetlig. Fylkesstyret må ha eierskap til og den organisatoriske satsingen i fylket og styre denne. Administrativt ansatte kan støtte opp om og hjelpe til i dette arbeidet, men prioriteringene og eierskapet må ligge i fylkesstyret.

Det er mulig å styrke det systematiske arbeidet gjennom systematisk å formidle gode erfaringer fra der man har lyktes med å starte nye lag, og utvikle «oppskrifter» og tips. Det er også nødvendig med økt oppmerksomhet om hvor viktig det er, også for Naturvernforbundets økonomi (grunnstøtten).

4.2 Administrativt arbeid på fylkesnivå

Høsten 2019 har Naturvernforbundet 16 fylkeslag. 11 av disse har administrativt ansatte i større eller mindre grad, ett fylke har delvis frikjøpt leder og ett fylke har en lokal koordinator for Kystlotteriet. Nord-Norge og Trøndelag har hver sin regionsekretær, som er ansatt sentralt. De andre fylkessekretærene er ansatt lokalt i sine fylker. I Hordaland, Rogaland og NOA (Oslo og Akershus) er

det flere ansatte; hvert kontor har en fylkessekretær/daglig leder/kontorleder og flere prosjektansatte.

De fleste av de administrativt ansatte har en koordinerende funksjon mellom lokallagene i fylket, og jobber ellers for å legge til rette for de tillitsvalgte. I dette ligger blant annet å skrive innkallinger og møtereferater, samt det praktiske arbeidet rundt arrangementer. Mange steder er det også den ansatte som jobber mest med lokallagsoppstart og -oppfølging. Hos noen av fylkeslagene ligger også regnskapsførselen hos de ansatte, men regnskapsarbeidet tilbys også fra Naturvernforbundet sentralt. Flere og flere fylkeslag går over til at det er det sentrale sekretariatet som står for selve regnskapsførselen.

I høringsrunden støtter både Hordaland og NOA at de ansatte i fylkene er ansatt sentralt rent administrativt, men at arbeidsoppgavene styres lokalt. Alle som har svart i høringsrunden sier, ikke overraskende, ja takk til ansattressurser.

I nærmeste, overskuelige framtid vil Naturvernforbundet imidlertid ikke ha økonomi til å ha en ansatt organisasjonssekretær verken i 11 eller 16 fylker. Dette ville i så fall krevd at mesteparten av de frie personalressursene ble avsatt til å betjene fylkesnivået, på bekostning av sentralt påvirkningsarbeid, lokallags- og medlemservice. Et slikt mål kan derfor ikke være noe annet enn en langsiktig visjon, som forutsetter både vilje til å prioritere dette som organisasjonsbyggende tiltak, og betydelig høyere fritt disponible inntekter.

Utvalget foreslår likevel dette som en langsiktig retning for arbeidet. Mer konkret foreslår vi å starte med å ansette en organisasjonsrådgiver sentralt, med spesielt ansvar for å følge opp fylkessekretærer og være et kontaktpunkt/kunne gi organisatorisk hjelp og støtte til de fylkeslagene som ikke har ansattressurser. Dette kan finansieres ved å bruke av de økte inntektene fra flere medlemmer og fastgivere, og/eller at noe færre midler overføres fylkeslagene i kontingentrefusjon. Landsstyret må aktivt følge opp og gi retning til denne organisatoriske satsingen, og det må lages en tydelig arbeidsinstruks for den ansatte.

4.3 Om temagrupper

I svært mange lokallag er aktiviteten knyttet til styrearbeid – enten sitter man i styret eller så er man ikke aktiv i det hele tatt. Selv om utvalget er opptatt av at fylkesstyrene bør prioritere det organisatoriske arbeidet høyere, mener vi også at fylkeslagene skal arbeide med konkrete natur- og miljøraker og temaer. Da trenger vi å aktivisere folk også utenom styreverv. Mange ønsker helst å jobbe med enkeltsaker eller temaer de er opptatt av. Styrene bør legge til rette for at engasjerte medlemmer kan arbeide med enkeltsaker eller temaer som for eksempel klimatiltak, samferdsel, skog eller vindkraft.

Der det er grunnlag for det, kan det opprettes arbeids- eller temagrupper på fylkes- eller lokallagsnivå. Flere fylkeslag har slike grupper allerede. Disse kan avlaste og styrke styrenes saksrettede arbeid, samt gi et tilbud til medlemmer som ønsker å jobbe med konkrete saker eller tema. Slike grupper må være forankret i årsmøtene. Vi anbefaler ikke å bruke begrepet «temalag», men fylkene står fritt til å kalle dem hva de vil.

Det må være god kommunikasjon mellom temagruppene og lokallagene på det aktuelle stedet, for eksempel rundt hvem som uttaler seg eksternt om saker, i tilfelle det skulle være uenigheter mellom lokallaget og gruppene. Myndigheten til å uttale seg på vegne av Naturvernforbundet må ligge i den demokratiske organisasjonen, hos lokal- eller fylkeslag. Men arbeidet kan selvsagt delegeres. Ofte er det liten uenighet i sak, og det vil i praksis kunne være en arbeidsgruppe (eller en enkeltperson) som utformer en uttalelse, uten at det trengs noen styrebehandling.

Utvalget er positive til temagrupper/arbeidsgrupper og mener det er en god måte å organisere arbeidet for å føre til mer aktivitet. Man må likevel være oppmerksom på at slike grupper mange steder kan konkurrere med styret om arbeidsinnsatsen til et fåtall aktivister, og det å opprette grupper bør ikke føre til at styret blir et lite interessant sted å sitte.

Blant annet derfor er det viktig at den demokratiske strukturen i Naturvernforbundet fortsetter innenfor oppbyggingen som finnes i dag, med geografisk avgrensede lokallag og fylkeslag.

Demokratiet i organisasjonen er bygd opp med organisering på tre geografiske nivåer: Lokalt, regionalt (fylkeslag) og nasjonalt. Temagrupper på regionalt og lokalt nivå bør organiseres som ressursgrupper for styrene, på samme måte som de nasjonale utvalgene er ressursgrupper for lands- og sentralstyret.

Det kan uansett ikke gis anledning til å være medlem i mer enn ett lokallag, og det er prinsipielt viktig at medlemskapet er knyttet til en enhet med ansvar for hele vårt arbeidsfelt, ikke enkeltsaker eller tema. Et medlem i Naturvernforbundet er medlem i Naturvernforbundet, ikke i en organisasjon bare for eget interessefelt. Slike kan man selvsagt gjerne være medlem av i tillegg.

I stedet for å blande det tematiske arbeidet sammen med den demokratiske innflytelsen, må vi se dette som et tillegg til den demokratiske strukturen. Arbeidet i temagruppene vil gi betydelig innflytelse både på Naturvernforbundets arbeid og vårt gjennomslag i saker, gjennom arbeidsinnsatsen som legges ned og den faglige innsikten gruppemedlemmene har og videreutvikler.

4.4 Om studentlag

Naturvernforbundet har høsten 2019 fem aktive studentlag, fordelt på tre fylkeslag: Bergen, Trondheim, NMBU, OsloMet og UiO. Hvert studentlag utpeker én, gjerne lederen, til å representere laget i studentlagsstyret, som er studentenes overordnede samarbeidsorgan. Lagene deltar på felles klimaseminar for studenter i regi av Natur og Ungdom og Naturvernforbundet hvert år, arrangerer egne seminarkvelder, verksteder, turer og arbeider med et bredt spekter av saker. Saker kan eksempelvis være fra lokalpolitikk, klimakrisen eller forbruk, som del av kampanjer eller på eget initiativ. Studentene er representert i Natur og Ungdom som medlemmer, lokallag og i landsstyret som observatør. Natur og Ungdom har også en egen studentstrategi. I Naturvernforbundet skal man være representert som medlemmer og lokallag, men har ikke en egen representant i landsstyret. NU og NNV har en avtale om studentlagenes rolle.

Det er viktig at de fylkene som har studentlag, er oppmerksomme på disse og tar dem med i sitt arbeid. Det er også viktig at mulighetene for å starte studentlag blir vurdert på lik linje med oppstart av andre lokallag.

Det bør legges til rette for at studenter ser Naturvernforbundet som et naturlig sted å ta miljøengasjementet sitt videre etter studietiden. Det er ønskelig at studentene har egen representasjon i landsstyret. Dette kan bidra til at Naturvernforbundet har mer oppmerksomhet på overgangen mellom NU og NNV og får flere aktivister blant «unge voksne». I NU har studentstyret en representant i landsstyret med tale- og forslagsrett. Utvalget foreslår å innføre en tilsvarende ordning i Naturvernforbundet.

4.5 Om Natur og Ungdom

Natur og Ungdoms vedtekter sier at *«medlemmer av Natur og Ungdom er også medlem av det fylkeslag og lokallag av NNV som de geografisk sokner til, uten å betale kontingent til dette og uten å telle med ved lagets representasjon på NNVs fylkesårsmøter og landsmøte. Natur og Ungdoms medlemmer har møterett og stemmerett som et lokallag på fylkesårsmøter i NNV, og en stemme per tiende påbegynte medlem på lokallagenes årsmøter.»* Det samme slår Naturvernforbundets vedtekter fast.

Uten at det er hjemlet i de nasjonale vedtektene, har det vært praksis for fylkesstyrene å invitere inn en representant for Natur og Ungdom som møtende i fylkesstyret. Praktiseringen av dette har likevel vært ulik. Ulik arbeidsmetode, ulikt valg av saker og stor utskiftning i Natur og Ungdom har gjort at samarbeidet ofte ikke har gått så bra over tid.

Utvalget mener at et godt samarbeid mellom fylkesstyrene i Natur og Ungdom og Naturvernforbundet er viktig for å skape godt miljøvernarbeid i hele Norge. Dette er også spesielt viktig for å styrke og støtte studentlagene. Utvalget mener at Natur og Ungdom fortsatt bør inviteres inn i fylkesstyret, men det kan være positivt at samarbeidet fokuserer på de sakene begge organisasjoner jobber med. Dette gjør at deltakelsen fra Natur og Ungdom derfor kan variere over tid. Man må ha respekt og forståelse for hverandres ulike fokus og ulike metoder. Utvalget erfarer likevel at for Natur og Ungdom regionalt og lokalt ses det gjerne på som nyttig og lærerikt å inviteres med på Naturvernforbundets aktiviteter, turer og lignende.

NU og NNV på fylkesnivå bør snakke sammen minst en gang i halvåret for å finne ut hva som skjer hos hverandre, og hva man planlegger å jobbe med. Denne kontakten skal først og fremst foregå mellom fylkeslederne, men bør også involvere regionsekretærer både i NNV og NU. Det kan også foregå kontakt mellom styrene. Eksempelvis har NOA et stort styremøte to ganger i året, hvor alle lokallag, studentlag og Natur og Ungdom inviteres.

4.6 Samarbeid på tvers mellom fylkesleddene

4.6.1. Samarbeid mellom fylkesstyrene

Det er varierende grad av samarbeid mellom fylkesstyrene i dagens situasjon. Økt samarbeid vil kunne styrke Naturvernforbundet gjennom læring, og inspirasjon og kompetanseheving.

Et fylkesstyre har mange oppgaver, og samarbeid med andre fylkesstyrene må ikke bli en ekstra arbeidsoppgave som tar tid fra, i stedet for å støtte opp om, arbeidet innen eget fylke.

Regionreformen vil imidlertid gjøre det nødvendig med samarbeid innenfor de nye fylkene, og det er viktig at fylkesstyrene prioriterer dette samarbeidet.

4.6.2. Samarbeid mellom administrativt ansatte

Per dags dato er det ikke så mye samarbeid mellom de administrativt ansatte på tvers av fylkeslagene. Det er noe samarbeid mellom regionsekretærene i Nord-Norge og Trøndelag, men ikke i veldig stor grad. Et bedre samarbeid mellom de administrativt ansatte i organisasjonen, for eksempel når det kommer til å skrive søknader og gjøre praktisk arrangementsarbeid, kan gjøre organisasjonen mindre sårbar for utskiftninger. Man kan tenke seg at de administrativt ansatte på fylkesnivå kan trekke veksler på hverandre i arbeidet. Organisasjonsrådgiveren vi foreslår under pkt. 5.2 bør ha som oppgave å medvirke til og videreutvikle samarbeid på tvers blant administrativt ansatte for å utnytte samlet kompetanse og arbeidskapasitet best mulig.

5 Regionreformen og fylkessammenslåinger

5.1 Om regionreformen

Regionreformen handler om sammenslåing (eller ikke) av fylker. Sammenslåingen gjelder både de enhetene som styres av fylkespolitikere (fylkeskommunene) og de statlige fylkesmannsembetene.

Nord- og Sør-Trøndelag ble slått sammen til ett fylke (Trøndelag) fra 1.1.2018. Fra 1.1.2020 blir følgende fylker slått sammen:

- Finnmark og Troms til «Troms og Finnmark»
- Hordaland og Sogn og Fjordane til «Vestland»
- Aust-Agder og Vest-Agder til Agder
- Telemark og Vestfold til «Vestfold og Telemark»
- Akershus, Buskerud og Østfold til «Viken»
- Hedmark og Oppland til «Innlandet»
- Møre og Romsdal, Nordland, Oslo og Rogaland fortsetter som egne fylker/kommune.

De statlige fylkesmannsembetene er allerede slått sammen etter de nye fylkesgrensene. Oslo og Viken har fått felles fylkesmann, slik Oslo og Akershus hadde.

Noen av sammenslåingene er skjedd mot fylkenes vilje, og det politiske flertallet i både Troms og Finnmark og Viken etter fylkestingsvalget i 2019 er enige om å søke om å reversere vedtaket for sine fylker. Det er derfor en viss usikkerhet om hva som skjer etter stortingsvalget 2021.

5.2 Hva gjør andre organisasjoner?

Tilpasningen til nye fylker varierer mye fra organisasjon til organisasjon.

De politiske partiene har slått seg sammen i tråd med nye fylkesgrenser. Dette er nødvendig fordi disse er en del av det politiske systemet og må følge den samme inndelingen.

Idrettstinget har også vedtatt at idrettskretsene skal følge de nye fylkesgrensene.

Den norske turistforening har tradisjonelt ikke hatt fylkesorganisering, men en struktur med medlemsforeninger (57 i 2018) av ulik størrelse. De ser at «Flere medlemsforeninger i ett fylke kan være utfordrende med tanke på dialog og samarbeid med fylkeskommunene», men at dette ikke er en ny problemstilling for DNT, slik de er organisert. Foreløpig har de vedtatt at medlemsforeningene er ansvarlige for å bidra til samarbeid og dialog på tvers av foreningene innen et fylke, i praksis gjennom et lite samarbeidsutvalg.

Norges Jeger- og fiskerforbund hadde et organisasjonsutvalg med en grundig og omfattende rapport som ble levert høsten 2017. Utvalget anbefalte å styrke det regionale leddet (fylkesleddet) i organisasjonen. Flertallet (bortsett fra et mindretall på 1) anbefalte videre at fylkesorganisasjonen skulle følge de nye fylkesgrensene. Forbundsstyret mente at dette krevde videre utredning og foreslo saken behandlet på et ekstraordinært landsmøte i 2020. På landsmøtet i november 2018 ble det imidlertid flertall for et forslag om å utsette hele behandlingen til neste ordinære landsmøte i 2021.

Begge disse foreningene har i sine diskusjoner pekt på at det ikke er helt avklart hvilke nye oppgaver som skal overføres til fylkeskommunene i forbindelse med reformen. Dette omfatter også fordeling av en del tilskuddsmidler. Dette har vært brukt som argument for å avvente utviklingen.

Norske Sanitetskvinner er en organisasjon som strukturelt ligner en del på Naturvernforbundet ved å ha et sentralt sekretariat, mens aktiviteten i fylkene i stor grad er basert på frivillighet. De har 41 000 medlemmer og 650 lokallag, fordelt på 19 fylkeslag. På landsmøtet i 2018 innstilte landsstyret på at man skal følge Norges fylkesgrenser, etter å ha hatt spørsmålet ute på høring i organisasjonen. De la opp til en gradvis overgangsperiode som skulle i gang fra tidligst 2022. På landsmøtet ble likevel vedtaket å ikke beslutte noe om dette før på neste landsmøte i 2021. De åpner for at de som ønsker å slå seg sammen kan gjøre det. Deres vedtekter er også formulert slik at man følger fylkesgrensene, men de har løst å fortsette med eksisterende fylkeslag ved at disse kan sende søknad til landsstyret om å få lov til å fortsette som før, og så godkjenner landsstyret dette.

5.3 Modell 1: Tilpasning til nye fylker

Argumenter for:

- Det gir en mulighet til å tenke annerledes, og mer likt og overordnet, om styrearbeidet.
- Det blir lettere å nå målet om sekretærstilling i hvert fylke.

Fylkesleddet i Naturvernforbundet forholder seg til både fylkeskommunen og fylkesmannen i dag. Noen fylkeslag får driftsmidler fra fylkeskommunen, og enda flere får prosjektmidler. Arbeidet med søknader om tilskudd må i alle tilfeller samordnes, og dette er enklest å gjøre når våre fylkesledd sammenfaller med den politiske inndelingen.

I regionreformen er det også forutsatt at fylkeskommunenes ansvar skal styrkes. I stortingsmeldingen om nye oppgaver heter det at «Regjeringen vil forsterke den regionale planleggingen, som er en viktig forutsetning for å kunne møte klimautfordringer, bedre folkehelsen,

bidra til omstilling og for samordnet arealbruk i fylkene.» Dette er riktignok i liten grad konkretisert, så langt. Men det er viktig for Naturvernforbundet at vi har enhetlige innspill til regionale planer.

En del av sakene våre går på tvers av nåværende fylkesgrenser. Med færre fylker blir det færre av disse, og enklere for oss å forholde oss til mange av dem – hvis vi også slår sammen våre fylkesledd.

Med færre fylkesstyrer frigjør man også mer tid til å jobbe i lokallag. Fylkesstyret blir kanskje mindre, og flere folk kan bruke ressursene sine lokalt istedenfor i fylket

Argumenter mot:

- Større geografisk avstand kan gjøre det vanskeligere å få gjennomført styremøtene i fylkesstyret. For noen kan det bety å gå over fra fysiske møter til møter via Skype eller telefon. Kombinasjonen av stor geografisk avstand og flere lokallag gjør det også vanskeligere å følge opp lokallagene og å arbeide for å starte nye lokallag der slike ikke finnes.
- Større ansvarsområde og flere arbeidsoppgaver kan også tenkes å gjøre det vanskeligere å finne folk til styrearbeid og når fylkesstyrene får flere lokallag å forholde seg til, kan det bli vanskeligere å få representasjon fra alle lokallagene i fylkesstyret.

Konsekvenser for intern organisasjon:

Landsstyret består i dag av sentralstyret, en representant for hvert av fylkeslagene, en representant fra Natur og Ungdom, en representant fra Miljøagentene og en representant fra de ansatte. Ved en overgang til å følge nye fylkesgrenser betyr dette at landsstyret vil bestå av 11 (13?) representanter fra fylkeslag, mot 17 (16) fylkesrepresentanter i dag. Sentralstyret, med leder, nestleder, faste og vararepresentanter er i dag 10 personer.

For å hindre at sentralstyret og landsstyret blir omtrent like store kan vi for eksempel ha en modell der hvert fylke har en representant, og at det i tillegg er noen direktevalgte representanter i landsstyret. Valgkomiteen som velges på landsmøtet innstiller til disse representantene, og komiteen forholder seg til de landsmøtevedtatte retningslinjene for valgkomiteen. Det er viktig at valgkomiteen får gode innspill fra fylkeslagene til disse representantene.

5.4 Modell 2: Opprettholde eksisterende fylker

Argumenter for:

Med mindre enheter kommer man nærmere miljøproblemene. Det vil for mange være enkelt å gjennomføre fysiske fylkesstyremøter, og mindre geografiske avstander gjør det lettere å følge opp lokallag og arbeide for å starte nye lokallag der slike ikke finnes. Med færre lokallag innenfor fylkesgrensen kan det være enklere å få representasjon fra alle lokallagene i fylkesstyret.

Argumenter mot:

På sikt kan det virke unaturlig å holde fast på en fylkesstruktur som resten av samfunnet ikke lenger forholder seg til. Det vil iallfall være uheldig å låse fast organisasjonsstrukturen til fylkesstrukturen

på et bestemt tidspunkt, nærmere bestemt 31.12.19. Det kan også virke forvirrende å opprettholde flere enheter som heter «fylkeslag» og «fylkesstyrer» knyttet til samme fylke, så vi må, iallfall på sikt vurdere navnene på enhetene. Se ellers argumentene for å gå for modell 1, som vil være argumentene mot å gå for modell 2.

Konsekvenser for intern organisasjon:

Å opprettholde eksisterende fylker i Naturvernforbundets struktur kan være mulig, men vil kreve godt samarbeid mellom de fylkeslagene som vil dele en felles administrasjon hos fylkeskommunen. Særlig i det nye Viken og Oslo kan dette samarbeidet bli utfordrende, dersom Naturvernforbundets fire fylkeslag skal samarbeide opp mot én fylkesmann.

Fylkeslagene som vil ha felles fylkesadministrasjon må sikre et godt samarbeid opp mot fylkeskommunen. Det er likevel viktig dette samarbeidet kun er på koordineringsnivå, og at det ikke plutselig opprettes et eget mellomorgan i organisasjonen som ikke er demokratisk valgt. Man kan se for seg at de berørte fylkesstyrene enten utnevner to representanter hver som sitter i et slags samarbeidsutvalg, og/eller at fylkesstyrene har felles koordinerende møter.

Per dags dato er det tre sammenslåtte fylkeslag i Naturvernforbundet, Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA), Naturvernforbundet i Agder og Naturvernforbundet i Trøndelag. De to siste samsvarer med fylkessammenslåinger, mens NOA er en sammenslåing av Oslo og en tredel av nye Viken fylke. NOA og Agder har én representant hver i landsstyret. Trøndelag har per i dag to representanter, men vil etter landsmøtet i 2020 bare ha én representant i landsstyret. Landsstyret vil da bestå av 16 representanter fra fylkeslag, i tillegg til sentralstyret, Natur og Ungdom, Miljøagentene og ansattes representant. I tillegg kan det eventuelt komme en representant fra studentlagene, som foreslått over.

5.5 Mulige vedtaksforslag om regionreformen

De gjeldende vedtektene henviser til «fylkeslag» og «fylkesstyrer», og disse kan vanskelig tolkes annerledes enn å vise til de fylkene som faktisk eksisterer. Dersom vi ikke gjør noe vedtak i det hele tatt, er det en naturlig konsekvens at vi ikke kan ha flere fylkeslag i samme fylke. (Derimot åpner vedtektene for at et fylkeslag kan omfatte flere fylker, jf. NOA.) Det var dette som skjedde på siste landsmøte i Natur og Ungdom etter at ingen forslag om vedtektsendringer fikk flertall.

Dersom vi ikke ønsker å tilpasse oss de nye fylkene umiddelbart, må vi altså endre vedtektene på landsmøtet. Sentralstyret har lagt fram et forslag som gjør det mulig å ha flere fylkeslag i ett fylke.

I den foreløpige rapporten skrev vi at landsmøtet måtte gjøre et vedtak om hvordan vi forholder oss til regionreformen, av tre hovedtyper:

- a. Følge de nye fylkesgrensene. Overgangsperioden settes fram til neste landsmøte i 2022, og det utarbeides en plan for overgangsperioden.
- b. Eksisterende fylkesorganisasjoner fortsetter på ubestemt tid, med mindre de selv ønsker å slå seg sammen, slik Agder og Trøndelag har gjort.

c. Utsette selve tilpasningsvedtaket til landsmøtet i 2022.

Alle fylkeslag som har svart i høringsrunden, ønsker å utsette saken om sammenslåing fra landsmøtet nå. Utvalget anbefaler for landsstyret at saken utsettes til landsmøtet i 2022, slik at vi kan se effektene av Stortingsvalget 2021.

Utvalget har kommet fram til at det da ikke trengs et landsmøtevedtak i 2020 om forholdet til regionreformen, men Landsstyret må ta stilling til om dette likevel er hensiktsmessig. Vedtektene må uansett endres for å åpne for flere fylkeslag innenfor samme fylke. Vi registrerer at et slikt forslag til vedtektsendring er lagt fram for landsstyret.

Der det blir flere fylkeslag innenfor ett nytt fylke, må fylkesstyrene samordne høringsinnspill og søknader til fylkeskommunen og fylkesmannen. Fylkesstyrene må selv avgjøre hvordan de skal arbeide med denne samordningen, men uten å etablere et nytt organisasjonsnivå med egne verv eller vedtaksmyndighet.

6 Utvalgets anbefalinger

6.1 Sammendrag av anbefalinger i kapittel 4 og 5

- Landsmøtet i 2020 gjør ikke vedtak om forholdet til regionreformen. Saken utsettes til landsmøtet i 2022, slik at vi blant annet kan se hva som skjer med reformen etter stortingsvalget i 2021. Vedtektene endres slik at vi åpner for flere fylkeslag innen samme (sammenslåtte) fylke, etter godkjenning i landsstyret.
- Der det blir flere fylkeslag innenfor ett nytt fylke, må fylkesstyrene samordne høringsinnspill og søknader til fylkeskommunen og fylkesmannen. Fylkesstyrene må selv avgjøre hvordan de skal arbeide med denne samordningen, men uten å etablere et nytt organisasjonsnivå med egne verv eller vedtaksmyndighet.
- Det er viktig å videreutvikle samarbeid på tvers mellom ansatte i fylkene. Sekretariatet bør legge til rette for møteplasser for disse og sørge for opplæring på samme måte og med mange av de samme temaene som for fylkesstyrene, inkludert administrativt arbeid (som f.eks. prosjektsøknader og nye arbeidsverktøy). Opplæring og samlinger bør foregå regionalt, ikke bare sentralt.
- Naturvernforbundet ansetter en organisasjonsrådgiver sentralt med spesielt ansvar for å videreutvikle samarbeidet mellom fylkene, følge opp fylkessekretærer og være et kontaktpunkt/kunne gi organisatorisk støtte til de fylkeslagene som ikke har egne ansattressurser.
- Vi bør arbeide fram mot en modell der alle ansatte i Naturvernforbundet er administrativt ansatt sentralt, men fylkesstyrene styrer arbeidet til de som arbeider i og for fylkene.
- For å styrke aktiviteten på fylkesnivå kan det opprettes arbeids- eller temagrupper. Flere fylkeslag har slike grupper allerede. Disse kan avlaste og styrke styrenes saksrettede arbeid, samt aktivisere medlemmer som ønsker å jobbe med konkrete saker eller tema.
- Den demokratiske strukturen i Naturvernforbundet bør knyttes til geografisk avgrensede fylkes- og lokallag. Det kan uansett ikke gis anledning til å være medlem i mer enn ett

lokallag og det er prinsipielt viktig at medlemskapet er knyttet til en enhet med ansvar for hele vårt arbeidsfelt, ikke enkeltsaker eller tema.

- Prinsipielt bør ingen fylkeslag bør samtidig ha en rolle som lokallag for en eller flere kommuner. Lokallag kan organiseres regionalt for å dekke alle områder geografisk. Det bør være en nødløsning at fylkesstyret påtar seg oppgaver som bør dekkes av lokallag. Men fylkeslaget skal selvsagt støtte opp om lokallagenes arbeid.
- Samarbeidet med Natur og Ungdom på fylkesnivå bør stimuleres og utvikles som et saksrettet samarbeid. Som eksempel kan vi nevne klimastreikene og forskjellige naturgledearrangementer. Formell møterett i fylkesstyret er fint, men det bør sees som en hjelp til et godt samarbeid om saker og arrangementer.
- Det er viktig å inkludere studentlagene der de finnes. Også dette samarbeidet bør være saks- og arrangementsrettet. Kontaktpersoner kan være like godt som, eller bedre enn, styrerepresentasjon i fylket.
- Studentlagene bør få en representant i landsstyret, med tale- og forslagsrett.

6.2 Forslag til andre tiltak som bør vurderes

- Lage en handlingsplan med konkrete tiltak, for å øke antallet lokallag.
- Se nærmere på finansieringen av fylkeslag. Enkelte fylker har få medlemmer, med lokallag og medlemmer spredt over et stort geografisk område. Det er også ofte mange viktige naturvernsaker i denne typen fylker. Andre fylker har mange medlemmer og/eller mindre avstander. Hvordan kan vi sikre en finansiering som gir Naturvernforbundet god slagkraft over hele landet?
- Se nærmere på finansiering av studentlag. Disse får ikke kontingentrefusjon.